

Česká tradice ruční výroby skla byla zapsána na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO

6.12.2023 - | Ministerstvo kultury ČR

Její zpracování koordinovala Francie. Na české straně se do příprav kromě Ministerstva kultury a Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici zapojilo i Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou jako národní koordinátor, další muzea, školy, profesní asociace, ale především zástupci sklářských hutí, sklářů a dalších řemeslníků pracujících se sklem.

Tradiční sklářské řemeslo je projevem umu a tvořivosti, které jsou předávány z generace na generaci již po staletí, a i v dnešní globalizované době udržovány komunitou řemeslníků, a to i v nelehkých podmínkách současné ekonomiky. V České republice ve stovkách skláren, rodinných dílen a ateliérů pracuje více než 5 000 sklářů, brusičů, rytců, malířů, výrobců bižuterie a šperků, sklářských výtvarníků a designérů. Ruční výroba skla je rozmístěna po celé zemi, přičemž hlavní centra se nacházejí v Libereckém kraji, na Vysočině a ve Zlínském kraji. Mezi další významné sklářské lokality patří také Karlovy Vary (Karlovarský kraj) nebo Nižbor (Středočeský kraj).

„Gratuluji všem, pro které je tradice sklářství důležitá, a kteří se podíleli na tomto krásném nadnárodním projektu. Tradiční výroba skla je s Českou republikou spojována odnepaměti a přinesla naší zemi věhlas; české sklo bylo známo vysokou kvalitou řemeslného provedení a je dodnes vnímáno jako symbol dovednosti našeho národa. Mnoho dílen, hutí a sklářských ateliérů bohužel v průběhu doby zaniklo, o to víc si můžeme vážit těch, které jsou stále činné, a dědictví předků předávají dalším generacím, aby tato tradice nevymizela. Velmi mě proto těší uznání mezinárodního společenství. Tento fantastický úspěch nás zároveň zavazuje k systematické podpoře tradiční výroby skla, její popularizaci a propagaci,“ uvedl k zápisu ministr kultury, Mgr. Martin Baxa.

V roce 2020 slavily úspěšný zápis na Reprezentativní seznam vánoční ozdoby z foukaných skleněných perlí, jejichž ruční výroba se dochovala ve firmě Rautis v Poniklé na Semilsku. Aktuální zápis ruční výroby skla ale má širší záběr, od výroby sklářské suroviny přes všechny techniky ručního zpracování, jako je broušení, malování, vinuté perle, výroba trubiček či bižuterních tyčinek až po stylové představení finálních výrobků. Česko má mezi spolupředkladateli výjimečné postavení: v ostatních zemích jde vždy pouze o některou z technik, zatímco v Česku jsou dosud zastoupené všechny. V českých zemích můžeme hovořit o nepřetržité tradici ruční výroby skla od 13. století. Je též oblastí, kde na konci 17. století vzniklo křišťálové sklo, které se stalo celosvětovým fenoménem, stejně jako skleněná bižuterie. Exkluzivní postavení ručního českého skla v mezinárodním kontextu v průběhu 18. a 19. století posílila řada technologických inovací, novinek a zdokonalení. Přes neustálý tlak na mechanizaci a automatizaci, zejména od počátku 20. století, zůstala ruční výroba důležitou součástí českého sklářství.

Česká republika má nyní i s ruční výrobou skla celkem devět položek zapsaných na Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO: Slovácký verbuňk (2005), Masopustní obchůzky a masky na Hlinecku (2010), Sokolnictví (2010 – přidružení ČR k nadnárodní nominaci koordinované Spojenými arabskými emiráty), Jízdy králů na jihovýchodě České republiky (2011), Slovenské a české loutkářství (2016 – společná nominace Slovenské republiky a České republiky), Modrotisk (2018 – společná nominace České republiky, Maďarska, Německa, Rakouska a Slovenské republiky), Ruční výroba ozdob z foukaných skleněných perlí pro vánoční stromek (2020), Vorařství

(2022 – společná nominace ČR, Lotyšska, Německa, Polska, Rakouska a Španělska).

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media-cs-4/5533cs-ceska-tradice-rucni-vyroby-skla-byla-zapsana-na-reprezentativni-seznam-nematerialniho-kulturniho-dedictvi-lidstva-unesco>